

Parashat Shmot **Morality, Humanity and the Midwives** **Rabbi Shai Finkelstein**

שמות פרק א פסוקים טו-כב

ויאמר מלך מצרים, למיילדת העברית, אשר שם האחת שפרה, ושם השנית פועה. טז ויאמר, בילדכן את-העבריות, וראיתן, על-האבנים: אם-בן הוא והמתן אותו, ואם-בת הוא וחייה. ותיראן-המיילדת, את-האֱלֹהִים, ולא עשו, כאשר דבר אליהן מלך מצרים; ותחיינן את-הילדים. ויקרא מלך-מצרים, למיילדת, ויאמר להן, מדוע עשיתן הדבר הזה; ותחיינן את-הילדים. ותאמרן-המיילדת אל-פרעה, כי לא כנשים המצרית העברית: כי-חיות הנה, בטָרֶם תבוא אליהן המיילדת וילדו. וייטב אֱלֹהִים, למיילדת; וירב הָעַם ויעצמו, מאד. ויהי, כי-יראו המיילדת את-האֱלֹהִים; ויעש להם, בָּתִּים. ויצו פרעה, לְכֹל-עַמּוֹ לֵאמֹר: כָּל-הַבֶּן הַיְלֹוד, הַיֵּאֲרָה תִשְׁלִיכֵהוּ, וְכָל-הַבֵּת, תַּחֲיוּן.

פילון האלכסנדרוני

המיילדות היו מצריות ולא יהודיות. פרעה ויועציו העלו רעיון לא מוסרי לרצוח את התינוקות הזכרים ופרעה ציוה להשאיר את הנקבות. הסיבה לכך היא שבגלל טבעם הרך של הנקבות הן לא יהיו חיילות ולא ילחמו נגדו.

תרגום אונקלוס שמות פרק א פסוק טו

לחיתא יהודיתא דשום חדא שפרה ושום תנייתא פועה.

תרגום יונתן שמות פרשת שמות פרק א פסוק טו

ואמר פרעה דמן הוה חמי בחילמיה והא כל ארעא דמצרים קיימא בכף מודנא חדא וטליא בר אימרתא בכף מודנא חדא והות כרעא כף מודנא מטליא בגוה מן יד שדר וקרא כל חרשי מצרים ותני להון ית חולמיה מן יד פתחין פומהון ייניס וימברס רישי חרשיא ואמרין לפרעה ביר חד עתיד למהוי מתיליד בכנישתהון דישראל דעל ידו עתידא למחרבא כל ארעא דמצרים ובגין כן אתיעט פרעה מלכא דמצרים לחייתא יהודיתא דשמא דחדא שפרה היא יוכבד ושמא דתנייתא פועה היא מרים ברתה.

רשב"ם שמות פרק א פסוק טו

למיילדות העבריות - למיילדות שהם עבריות.

אבן עזרא שמות (הפירוש הארוך) פרשת שמות פרק א פסוק טו

ויאמר מלך מצרים למיילדות שרות היו על כל המילדות, כי אין ספק כי יותר מחמש מאות מילדות היו, אלא אלו שתיהן שרות היו עליהן לתת מס למלך מהשכר. וככה ראיתי היום במקומות רבות. והאם והבת היו בדרך קבלה, כי נכון הוא.

ר' יוסף בכור שור שמות פרשת שמות פרק א פסוק טו

ויאמר מלך מצרים למיילדות: לאותן שמילדות את העבריות, ומסתמא גם הם עבריות היו אף הפסוק משמע שהמילדות עבריות. אשר שם האחת שפרה: הזכיר הקדוש ברוך הוא שמם לכבודן, שתזכרן לטוב, כי שמו נפשם בכפם על ישראל לעבור מצוות המלך.

אברבנאל שמות פרק א

ולא היו עבריות כי איך יבטח לבו בנשים העבריות שימיתו ולדיהן אבל היו מצריות מילדות את העבריות ר"ל עוזרות אותן ללדת כמ"ש בילדכן את העבריות. והנה המילדות ההנה עם היותן מצריות יראו את האלהים ולא עשו דבר ממה שצוה אותן מלך מצרים עד שהוא הוכיחן עליו.

רמב"ן שמות פרק א

הבה נתחכמה לו - לא ראה פרעה וחכמי יועציו להכותם בחרב, כי תהיה בגידה גדולה להכות חנם העם אשר באו בארץ במצות המלך הראשון. וגם עם הארץ לא יתנו רשות למלך לעשות חמס כזה, כי עמהם הוא מתייעץ, ואף כי בני ישראל עם רב ועצום ויעשו עמהם מלחמה גדולה. אבל אמר שיעשו דרך חכמה שלא ירגישו ישראל כי באיבה יעשו בהם, ולכך הטיל בהם מס, כי דרך הגרים בארץ להעלות מס למלך כמו שבא בשלמה (מ"א ט כא). ואחרי : צוה בסתר למילדות להרוג הזכרים על האבנים, ואפילו היולדות עצמן לא ידעו בהם.

שד"ל

לדעתי המילדות האלה לא היו מצריות ממש, אלא מארץ גושן שהיתה קרובה לארץ כנען (עיין בראשית מ"ו ל"ד), וקרוב שהיו מדברות שפת כנען ושמותן כנעניים ועבריים.

Rav on Chumash

"If it is a son, you shall put him to death, but if it is a daughter, she may live". Why did Pharaoh relegate the task of killing the male infants to the Jewish midwives? Why did he not order his own people to kill the Jewish males?

A tactic employed by our enemies to oppress the Jews through the generations has been to discredit them—to argue that this nation does not deserve the world's sympathy. During the Holocaust, the Nazis forcibly took Jews to an elegant hotel in Warsaw, had them dress in festive clothing, loaded the tables with delicacies, hired an orchestra, and forced the Jews to dance. All the while a Nazi photographer took photos of them. Afterward, they were immediately sent to the death camps. After the war it was discovered that the Nazis had planned to disseminate these pictures to demonstrate how Jews callously ignored the suffering of their brethren, even celebrating while their coreligionists were being slaughtered.

This method was originated by Pharaoh. Pharaoh wanted to show the world that the Jews were not worthy of sympathy—see how their own midwives, whose job was to bring children into the world and alleviate the pain of the

mothers, killed the children! He wanted to show that the world would be better off without such people. (Aton Holzer Summary)

Edmund Burke

"The only thing necessary for the triumph of evil is for good men to do nothing."

נחמה ליבוביץ

"נראה יותר הפרוש שהמילדות היו מצריות במיוחד לאור פרוש הרמב"ן לפסוקים הנ"ל. התורה מתארת לנו כיצד יכול כל אדם לעצור עוולה. הכלי לעצור עוולה הוא האחריות המוסרית שלו. המבחן אם יש יראת אלוקים או לא תלויה בהתנהגות למיעוט, לחלש ולמסכן.

Rabbi Sacks

Morality is the voice of human dignity; it is what makes a society humane and civilization possible. A society without moral codes would be a place where individuals pursue their own interests without regard to others, leading inevitably to conflict, chaos, and ultimately the breakdown of community.